

מבחן זני בצלצל

דרול גיילט – מו"פ ערבה דרומית
אלי מרגלית – שה"מ, אגף ירקות
נתן מינקובסקי – מו"פ ערבה דרומית

הגדרת הבעיה

עיקר גידול בצל בערבה הדרומית הוא משתילת בצלצל. משך שנים הזן בית אלפא משמש כזן המוביל בערבה וברוב אזורי הגידול בארץ. בשנים האחרונות חדרו לשימוש זני מכלוא מתוצרת הארץ ומחברות מחו"ל. זני המכלוא האלו יוצרים יבול רב ובצל איכותי יותר מהזן בית אלפא. על כן, טמונה בהם את היכולת להחליף את הזן בית אלפא, תוך כדי שיפור ברווחיות הגידול.

מטרת התוכנית

מטרת הניסוי : א. לבחון זני מכלוא שונים של בצל לפי פרמטרים של יבול, התפלגות לגודל ואחוזי הפרגה והתפצלות. ב. לאמת מידע שנצבר תוך מגמה למצוא זנים חלופיים לזן הקיים, בית אלפא.

מהלך המחקר ושיטת העבודה

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. קרקע חולית. רוחב ערוגות 1.8 מטר. הקרקע עברה חיטוי סולרי בפוליאתיילן שקוף במהלך חודש יולי במשך כ-5 שבועות. שתילת הבצל התבצע ב- 5.9.11. לאחר כ-15 יום הנבטה בהמטרה, נפרשה מערכת טפטוף (שלוש שלוחות לערוגה, 2.3 ל"שעה, 0.30 מטר בין טפטפות).

חמישה זנים תוכננו להשתתף בניסוי, אבל בפועל נזרעו רק שני זנים, בית אלפא ו-8061, עקב בעיות באספקת זרעים של שלושה זנים למשתלת הבצללים. הזנים נזרעו בשיטת הבלוקים באקראי – חמש חזרות לכל זן, אורך חזרה 5 מטר. בכל ערוגה נשתלו 6 שורות, ובעומד של 7 בצללים למטר שורה בזן בית אלפא ו-8 בצללים למטר שורה בזן 8061. גודל הבצלצל שנשתל היה 28 - 24 מ"מ.

במהלך המחקר נערך מעקב אחר התפתחות הצמחים, ההתבצלות, ומועד הצניחה. האסיף התבצע ב-11.1.12. הבצלים שנאספו מוינו, נספרו, ונשקלו.

תוצאות

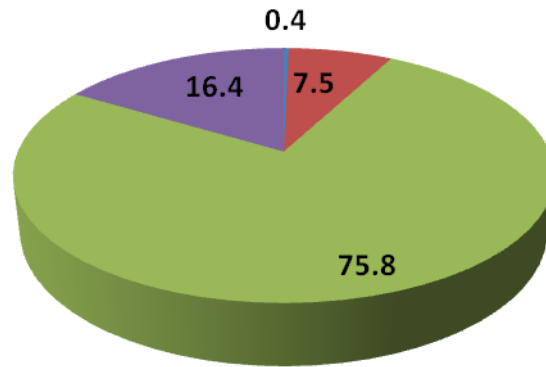
טבלה מס' 1: יבול כללי, מס' צמחים, אחוז מפריגים, אחוז מתפצלים, התפלגות לגודל

זן	יבול כללי ק"ג / מ"ר	אחוז מפריגים	אחוז מתפצלים	עד 40 מ"מ	41-50 מ"מ	51-80 מ"מ	מעל 80 מ"מ
	ק"ג / מ"ר			ק"ג / מ"ר	ק"ג / מ"ר	ק"ג / מ"ר	ק"ג / מ"ר
בית אלפא	7.983 א	0.0	95.6 ב	0.029 ב	0.595 ב	6.048 א	1.312 א
8061	7.009 ב	0.0	97.5 א	0.383 א	1.193 א	4.439 ב	0.993 ב

מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות של 0.05.

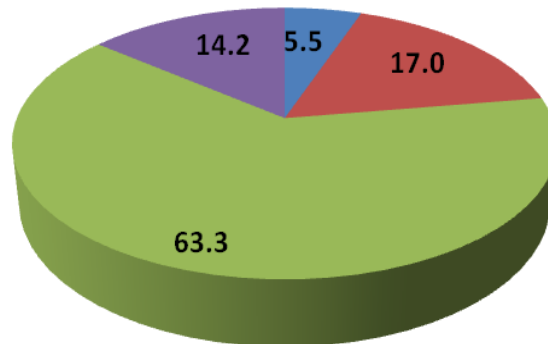
גרף מס' 1: התפלגות לגודל באחוזים

בית אלפא

■ עד 40 מ"מ ■ 41-50 מ"מ ■ 51-80 מ"מ ■ מעל 80 מ"מ

8061

■ עד 40 מ"מ ■ 41-50 מ"מ ■ 51-80 מ"מ ■ מעל 80 מ"מ

טבלה מס' 3: תכונות זן

צניחה באסיף	מס' קליפות	צבע קליפות	צורה	זן
100	1-2	צהוב עד חום בהיר	סביבון	בית אלפא
80	1-2	צהוב עד חום בהיר	סביבון	8061

מסקנות והמלצות להמשך המחקר

התפתחות הצמחים במהלך הניסוי של הזן בית אלפא היתה תקינה, אך לעומתו הזן 8061 פיגר בהצצה ובהתפתחו. העיכוב הזה נבע לכל הנראה ממועד זריעה מאוחר מזו של בית אלפא במשתלת הבצללים. תוצאות הניסוי אמנם מצביעות על כך שהזן בית אלפא הצטיין לעומת 8061 בפרמטרים של יבול כללי והתפלגות לגודל, אבל נראה שהתוצאה הזאת היתה מושפעת מעצם העיכוב בהתפתחות בזן 8061, ובעיקר באם משווים לתוצאות הניסוי מאשתקד בו הזן 8061 הצטיין בשני מועדי הזריעה בפרמטרים שנבדקו.

סיכום

לאור כל האמור לעיל, ועל מנת לקבוע באם הזן 8061 יכול להוות כזן תחליפי לבית אלפא, מומלץ לבחון את הזן שוב עוד שנה במסגרת הניסיונות.